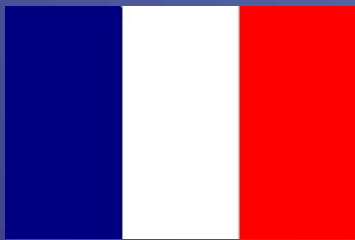

Зборник радова

ДВЕСТОТИНЕ ГОДИНА ОД ДОНОШЕЊА
ФРАНЦУСКОГ ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНИКА -
УТИЦАЈ ФРАНЦУСКОГ ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНИКА
НА СРПСКО ПРАВО

Ниш, 2005.

ЗБОРНИК РАДОВА

**“ДВЕСТОТИНЕ ГОДИНА ОД ДОНОШЕЊА
ФРАНЦУСКОГ ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНИКА -
УТИЦАЈ ФРАНЦУСКОГ ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНИКА
НА СРПСКО ПРАВО “**

Ниш, 2005.

ЗБОРНИК РАДОВА
“ДВЕСТОТИНЕ ГОДИНА ОД ДОНОШЕЊА
ФРАНЦУСКОГ ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНИКА -
УТИЦАЈ ФРАНЦУСКОГ ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНИКА НА СРПСКО ПРАВО “

Правни факултет у Нишу, 17. мај 2005. год.

Издавач: Правни факултет у Нишу
За издавача: проф. др Александар Ћирић

Редакциони одбор

Проф. др Радмила Ковачевић-Куштримовић, председник
Проф. др Гордана Станковић, уредник
Проф. др Мирослав Лазић

Главни и одговорни уредник
Проф. др Гордана Станковић

Секретар редакције
Др Биљана Петровић

Технички уредник
Благојевић Владимир

Дизајн
Бранко Стевановић

Тираж: 300

ИНСТИТУТ ЗА ПРАВНА И
ДРУШТВЕНА ИСТРАЖИВАЊА
Тел.: 018/500-215
institut@prafak.ni.ac.yu

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ
18000 Ниш, Трг краља Александра 11
Тел.: 018/500-201
Факс: 018/523-747
www.prafak.ni.ac.yu
pravni@prafak.ni.ac.yu

СПОРАЗУМНИ РАЗВОД БРАКА - ДУГО ПУТОВАЊЕ У ПРОШЛОСТ

Француска буржоаска револуција своје напредне идеје оваплоћује у новом Уставу 1791. године. У чл.7, овог устава, се каже да брак није ништа друго до уговор (*La loi ne considere le mariage que comme contrat civil*). Принцип развода је рођен овим прокламовањем индивидуалистичке концепције брака и увођењем субјективног критеријума код развода.¹ Проблем брака је тако остао везан за развод све до данашњег дана.²

I

Као последица огромних друштвених промена које су означиле почетак нове ере и као последица секуларизације брака, Законом који је донет 20. септембра 1792. године уведен је развод брака по споразуму, као један од три бракоразводна узрока.³

Тиме што је стављен на прво место споразумни развод је вероватно сматран као врло пожељан облик раскида брака. Он је на крају одговарао и уговорној концепцији брака тада доминантној у Француској. Овај закон је познавао само један облик споразумног развода кад "муж и жена споразумно траже развод" (art. 2). Споразумни развод брака је према томе био само нормална последица уговорног карактера брака, као акта који настаје вољом странака. Из овог нормално да следи да оно што настаје вољом странака на исти начин може и престати.

Овако чисто уговорни карактер брака вероватно се јавио и као резултат жеље законодавца да се елиминише било какав црквени утицај на брак, пошто се идеја брака као уговора најбоље супротставља браку као "светој тајни". Концепција о институционалном карактеру брака у овом случају би се свакако показала као мање успешна. И уопште, може се рећи, да се у то време доста зазирало од институција, сматрајући да оне имају реакционарни карактер.⁴ Да би се ово све још боље разумело мора се узети у обзир време доношења овог закона. Време наглог развоја продукционих односа у Француској (и уопште на Западу) када млада буржоаска класа ступа на политичку позорницу. То је време новог поимања брака. Жена почиње да ради у производњи, а тиме настаје и процес њене еманципације. Брак је све мање отуђен, а све више ствар самих брачних другова.

Приликом споразумног развода брака, брачни другови нису дужни навести узроке ни мотиве за развод. Њихова узајамна воља за развод била је довољна. Да напоменемо само да

¹ Уосталом, и друштво је један агрегат индивидуа уједињених уговором. Породица постоји само као једна "метафизичка апстракција". А један од твораца Code Civil-a Portalis је рекао "да у природи постоје само индивидуе". Наведено према: X. Martin, *Fondaments politiques du Code Napoleon*, *Revue trimestrielle de droit civil*, 2/2003, стр.257.

² B. Demars-Sion, *Liberalisation du divorce: l'apport veritable de la loi du 11 juillet 1795 a la lumiere de celle du 20. septembre 1792*, *Revue trimestrielle de droit civil*, 2/1980, p. 232.

³ Овај закон је представљао "прву етапу одвајања цркве од државе"; M.Garaud et R.Syramkiewicz, *La Revolution francaise et la famille*, Paris, 1978. p. 30. Наведено према V.Demars-Sion, *op.cit.* p.232.

⁴ Мора се признати да се мислило и на институционални карактер брака. Законодавни комитет који је радио на припреми закона сматрао је да брак није само чист уговор који странке могу и из чистог каприца раскинути. По њима брак је и политичка институција регулисана од стране закона, једна важна друштвена институција. Пројект закона је почињао овом фразом: "Национална скупштина сматра да у природном и политичком поретку брак пре свега представља трајну установу.." Према V. Demars-Sion, *op.cit.* p. 242.

